

365 วัน

“ปัญหาทางใต้มีหลายส่วน บางส่วนเป็นการเมือง บางส่วนเป็นเรื่องอาชญากรรมทั่วไปเหมือนภาคอื่นๆ ที่เกิดขึ้น แล้วต้องแก้ไขด้วยกระบวนการของกฎหมายจะไปทำนองคลุนอุกทางคงไม่ถูกต้อง ความป่าเดื่อนต้องหมดไป แต่ขณะนี้รัฐใช้เจ้าหน้าที่แบบป่าเดื่อนอยู่แล้วตามว่าวันนี้จะพัฒนาไปสู่กระบวนการอินเตอร์ของโลกได้อย่างไร

ผมคิดว่ารัฐต้องหยุดแล้ว เพราะถ้าฟื้นทำไปจะเกิดความสับสนต่อบ้านเมืองมากขึ้น โดยคู่ต่างๆ ก็ไม่น่าที่จะวิตกกังวลและขอให้ทุกคนได้เคารพกฎหมายกัน ทำอะไรให้คิดถึงว่าผิดกฎหมายหรือเปล่า ถ้าผิดกฎหมายอย่าทำ เขาจะเอาจุดที่เราพลาดมาหาโอกาสที่จะตั้งข้อหากับเรา

ผมก็อยากรู้ว่ามีเพื่อนทนายความรุ่นต่อๆ ไป ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมช่วยเหลือประชาชนกันบ้างอินชาอัลลอห์ ไม่นาน ก็ต้องจากโกลาณี้แล้ว แม้ว่าจะต่อสู้กับความอยุธิธรรมไม่หมดสิ้น ก็ตาม แต่ผมเชื่อว่าจะเกิดนักต่อสู้รุ่นใหม่อีกร้อย แล้วเราจะไปกล่าวอะไรกัน”

สัมภาษณ์ทนายสมชาย นีละไพจิตร
วารสารข่าวกฎหมายใหม่ ปีที่ 1 ฉบับที่ 24
เดือนมีนาคม พ.ศ. 2547



คณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
Thai Working Group on Human Rights Defenders

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย
Asian Human Rights Commission-AHRC



ลำดับเหตุการณ์ 365 วัน

สมชาย นีลະไพจิตร หายไป

วันที่	เหตุการณ์
4 มีนาคม 2547	นายความสมชาย นีลະไพจิตร ยื่นคำร้องต่อศาล ขอความเป็นธรรมให้ผู้ต้องหา 5 คน ในคดีก่อความไม่สงบในจังหวัดข่ายแคนนาคได้ ที่ถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการบุกรุกค่ายทหารในจังหวัดราชบุรี วันที่ 4 มกราคม 2547 ¹ ในคำร้องระบุว่าผู้ต้องหากลุกตั้งใจชุดจับกุม ทรมาน และทำร้ายร่างกาย นายสมชายยังได้ร้องเรียนไปยังศาลให้มีการอนุญาตให้ผู้ต้องหาทั้งห้าคนนี้ได้รับการตรวจสุขภาพและให้ยาโดยจากอาการควบคุมดูแลของตำรวจ ศาลมีคำสั่งเห็นด้วยกับข้อร้องเรียนและอนุญาตให้ยาผู้ต้องหาจากกองปราบปราาม มาอยู่ที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร
8 มีนาคม - 19 มีนาคม 2547	ศาลอาญากรุงเทพอนุญาตให้เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ากั้งผู้ต้องหา 5 คน คดีปล้นปืนวันที่ 4 มกราคม เป็นครั้งที่สอง โดยมีกำหนด 12 วันตั้งแต่วันที่ 8 - 19 มีนาคม

¹ ในวันที่ 4 มกราคม 2547 ตามที่กิตเหตุการณ์คนร้ายปล้นอาชีบีนของกองพันพัฒนาที่ 4 (ค่ายรามหลวงราชวิารามศรีนิเวศ) และได้มีการสังหารทหารที่เข้าเวรรักษาการณ์ 4 นาย รวมทั้งมีการคลอบวงเพลิงไฟในเรือน 18 แห่ง ที่พักสายตรวจตั้งใจอีก 1 แห่ง ได้รับความเสียหาย ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ร่วมกันจับกุมผู้ต้องหา 5 คน โดยกล่าวหาว่ากระทำการผิดฐานร่วมกันเป็นบุญ ร่วมกันสะสมกำลังคน อาชีบีนเพื่อเป็นกบฎ หรือกระทำความผิดใดๆ อันเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเพื่อเป็นกบฎ ซึ่งต่อมาทั้ง 5 คนถูกปล่อยตัว ภายหลังที่พนักงานสอบสวน ระบุว่าหลักฐานไม่เพียงพอในการดำเนินคดีนี้ แต่มีการจับกุมผู้ต้องหาจำนวน 4 ใน 5 ถูกนำไปห้ามรับร้ายร่างกายพนักงานซึ่งเป็นข้อหาอื่น

วันที่	เหตุการณ์
	แล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการ 2 กองปราบปราามได้ขอรับตัวผู้ต้องหาที่ 1-5 ไปควบคุมที่ห้องควบคุมกองปราบปราาม ห้องควบคุมตำรวจนักสืบibal เพื่อสืบสวนขยายผล
8 หรือ 9 มีนาคม 2547	ในเวลาลากลางคืนประมาณ 23.30 น. มีการคุกคามนายสมชาย นีลະไพจิตร โดยมีคนมาทุบประตูบ้าน
10 มีนาคม 2547	นายสมชาย นีลະไพจิตร ได้ทำหนังสือร้องเรียนขอความเป็นธรรมให้ผู้ต้องหา 5 คนนี้ โดยทำหนังสือขอความเป็นธรรมต่อหน่วยงานต่างๆ เช่น รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทย ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล แขวงเขต อัยการสูงสุด ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชน แขวงเขต ประธานคณะกรรมการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชนและประธานคณะกรรมการอธิการบดีมหาวิทยาลัย ปัญหาการวางแผนระเบิด สถาบันแทนราชภัฏ สถาบันเทคโนโลยี
12 มีนาคม 2547	นายสมชายได้ปรากฏตัวเป็นครั้งสุดท้ายที่ว่าการเขตบางกะปิ ในคืนวันที่ 12 มีนาคม 2547
14 มีนาคม 2547	นางอังคณา นีลະไพจิตร ภรรยาของนายสมชาย นีลະไพจิตร ได้เข้าแจ้งความที่สถานีตำรวจนครบาลบางปะอ้วนว่า นายสมชาย ได้หายตัวไป
16 มีนาคม 2547	พนักงานสอบสวนยึดได้รถยนต์นั่งส่วนบุคคลคันหมายเลขทะเบียน ภก 6786 กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นทรัพย์สินนายสมชายที่โกลล์สถานีขนส่งหมอชิต
18 มีนาคม 2547	พันตำรวจโท ทักษิณ จันทร์ นายนรรัตน์ ได้มีคำสั่งที่ 61/ 2547 ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณี



วันที่	เหตุการณ์
	<p>การหายตัวไปของนายสมชาย นีลະไพจิตร โดยมี พล.ต.อ.สมบัติ ออมรัวตน์ อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ เป็นประธานกรรมการ</p> <p>คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีการหายตัวไป ของนายสมชาย นีลະไพจิตร ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีการหายตัวไป ของนายสมชาย นีลະไพจิตร 3 คณะกรรมการ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงและวิเคราะห์ ข้อมูลหลักฐาน 2) คณะกรรมการติดตามการหายตัวไปของนาย สมชาย นีลະไพจิตร 3) คณะกรรมการตรวจสอบพิสูจน์ร่องรอยวัตถุพยาน ทางนิติวิทยาศาสตร์
19 มีนาคม 2547	<p>สำนักงานตำรวจนครบาล มีคำสั่งที่ 192/ 2547 แต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยมี พล.ต.อ. ชาญชิต เพียรเลิศ รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็น ประธานกรรมการ</p> <p>ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีคำสั่ง บช.น ที่ 151/ 2547 แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนสอบสวนคดีนายสมชาย นีลະไพจิตร หายตัวโดยมี พล.ต.ต. จักรทิพย์ ภูมิชร ณ อยุธยา รองผู้บัญชาการตำรวจนครบาล เป็นหัวหน้า คณะกรรมการสอบสวน</p> <p>ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีคำสั่ง 69/2547 แต่งตั้งนักงานสืบสวนมี พ.ต.อ. สมศักดิ์ จันทะพิงค์ ผู้กำกับการประจำกองปราบปราม ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่าย อำนวยการ</p>

วันที่	เหตุการณ์
20 มีนาคม 2547	คุณหญิงพรทิพย์ ใจจนสุนันท์ รองผู้อำนวยการสถาบัน นิติวิทยาศาสตร์ ได้ทำการตรวจสอบร่องรอยจากการ ของนายสมชายที่ถูกทิ้งไว้ที่สถานีขนส่งหมอชิตและพบว่า มีรอยถูกเฉี่ยวชน ได้แสดงความมั่นใจว่ารถของเขากูก ชนในคืนวันที่ 12 ซึ่งเป็นคืนที่เขาหายตัวไป นายสมชาย ได้ตอบว่า ไม่ใช่รถของเขานะครับ แต่ไม่ได้เรียกค่าเสียหายจากภารกุกเฉี่ยวชน ซึ่งอาจทำให้ประมวลได้ว่าอุบัติเหตุนั้นเพื่อจะเกิดขึ้น
22 มีนาคม 2547	ที่ประชุมวุฒิสภาได้ลงมติแต่งตั้งกรรมการวิสามัญ เพื่อพิจารณาศึกษากรณีการหายตัวไปของนายสมชาย นีลະไพจิตร
25 มีนาคม 2547	พลเอก ชาลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรี ได้ตอบกระทู้ ถามแทนนายกรัฐมนตรี ในเรื่องของการหายตัวไปของนายสมชาย ว่า... ผมมีข้อมูลว่านายสมชายได้ไปปักคุยกับใครก่อน เสียชีวิต... ต่อมาทางกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณา ศึกษากรณีการหายตัวไปของนายสมชาย, วุฒิสภาทำ หนังสือเรียกเพื่อมาชี้แจงข้อมูล ข้อเท็จจริง แต่มิได้รับ ความร่วมมือแต่อย่างใด
28 มีนาคม 2547	พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ได้กล่าว ในการประชุมหน่วยงานความมั่นคงตอนหนึ่งว่า ...เท่า ที่ได้รับทราบข่าวในทางลับว่ามีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่ง นำตัวนายสมชาย นีลະไพจิตรไปดำเนินการบางอย่างที่ จังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้วเชyb้ายไป..... ต่อมาทาง กรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษากรณีการหายตัวไป ของนายสมชาย, วุฒิสภาทำหนังสือเรียกเพื่อมาชี้แจง ข้อมูลข้อเท็จจริง แต่มิได้รับความร่วมมือแต่อย่างใด



วันที่	เหตุการณ์
8 เมษายน 2547	<p>ในเวลา 14:00 ศาลอุญาต ถนนรัชดาภิเษก พนักงานสอบสวนได้ยื่นคำร้องขออนุมัติหมายจับเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คน ศาลอนุมัติและต่อมาที่สถานีตำรวจนครบาลเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คนได้เข้ามายกเว้นคดีโดยมี พ.ต.ท. ขัดขวาง เลี้ยงสวน เป็นผู้นำผู้ต้องหามามอบตัว ซึ่งมีรายชื่อดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) พ.ต.ต. เมิน ทองสุก สารวัตรประจำ กอ.รมน. ข่ายราชการของป่วนป่า 2) พ.ต.ท. สินขัย นิมบุญญาภิพงษ์ พนักงานสอบสวน (ส.บ. 2) ก.ก. จ.บ. 3) จ.ส.ต. ขัยวงศ์ พาด้วง ผู้บังคับหมู่งานสืบสวนฯ แผนก 4 ก.ก. 2 กองบังคับการตำรวจน้ำท่องเที่ยว 4) ส.ต.อ รัตนศรี สิทธิเขต เจ้าหน้าที่ธุรการ ก.ก. 4 บ กองป่วนป่า <p>โดยจากการรวมพยานหลักฐานสรุปว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจ 4 คนถูกจับกุม ปฏิเสธทุกข้อหา และต่อมาได้รับการประกันตัว โดยระบุในคำพ้องว่าเป็นข้อหาปล้นทรัพย์ และเป็นใจต่อมาได้มีการสอบสวนขยายผลและมีพยานหลักฐานเชื่อได้ว่า พ.ต.ท. ขัดขวาง เลี้ยงสวน รองผู้กำกับการ 3 กองป่วนป่า ข่าวข่าวการตำรวจนครบาล ภาค 4 มีส่วนรู้เห็นและร่วมกระทำความผิด</p>
20 เมษายน 2547	ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ได้มาชี้แจงข้อมูลข้อเท็จจริง กับคณะกรรมการอิหริยาสวัมภูฯ ของวุฒิสภา และได้มอบหมายถ่ายการทำแผนประกบค้ำสารภาพของผู้ต้องหา 5 คน ในคดีก่อความไม่สงบที่นายสมชายเป็นหน้ายา ร่าความให้

วันที่	เหตุการณ์
30 เมษายน 2547	พ.ต.ท. ขัดขวาง เลี้ยงสวน รองผู้กำกับการ 3 กองป่วนป่า ข่าวข่าวการตำรวจนครบาล ภาค 4 ได้เข้าพบและมอบตัวสู่คดี
มิถุนายน 2547	รายงานจำนวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนจำนวน 896 หน้าซึ่ดจำนวน 3 ชุดที่ระบุเส้นทางการถูกลักพาตัว และสำนวนสอบสวนพยานกว่า 100 ปาก รวมทั้งเอกสารประกอบสำนวนจำนวนหนึ่งถูกส่งให้พนักงานอัยการ แต่สำนวนสอบสวนนี้ยังไม่เพียงพอที่จะดำเนินคดีเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำ 5 นายที่ถูกจับกุมในข้อหาลักพาตัวได้
9 มิถุนายน 2547	ศาลอุญาตอนุญาตให้ประกันตัวผู้ต้องหาที่เป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำ 5 คน
16 มิถุนายน 2547	พนักงานอัยการได้ยื่นฟ้องเป็นคดีอาญาคดีทำหายเลขที่ 1952/2547 โดยศาลมัดจำลงเปิดคดี โดยนายอั้งคณา นีละไพจิตร ภารຍาของนายสมชาย ยื่นคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ร่วมและศาลอุญาต
5 สิงหาคม 2547	รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ทำหนังสือถึงองค์กรสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอย่างคัดค้านว่า รัฐบาลไทยได้พยายามทุกวิถีทางที่จะคลื่นเคลียดที่นายสมชาย และจะจัดการทางกฎหมายกับผู้ที่รับผิดชอบต่อเรื่องดังกล่าว
25 กุมภาพันธ์ 2548	มีรายงานว่าคดีสมชายจะได้รับการพิจารณาให้ กรมสอบสวนคดีพิเศษคุ้มครองและยังไม่ได้รับการพิจารณา ซึ่งต้องผ่านการพิจารณาจากคณะกรรมการพิจารณาของกรมฯ โดยคณะกรรมการนี้มี พันตำรวจโท หักเมิน จีนวัตร นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน



วันที่	เหตุการณ์
9 สิงหาคม 2548	ศาลได้นัดฟังพยานปากแรกที่ศาลอาญากรุงเทพ
เดือนสิงหาคม 2548	สืบพยานโจทก์ ในวันที่ 9, 10, 11 สิงหาคม 2548, 23, 26 สิงหาคม 2548
เดือนกันยายน 2548	สืบพยานโจทก์ (ต่อ) ในวันที่ 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23 กันยายน 2548
เดือนตุลาคม 2548	สืบพยานโจทก์ (ต่อ) ในวันที่ 4, 5, 6 ตุลาคม 2548 สืบพยานโจทก์ร่วม : 18, 19, 20, 21 ตุลาคม 2548
เดือนพฤศจิกายน 2548	สืบพยานจำเลย ในวันที่ 1, 2, 3, 4, 15, 17, 18, 29, 30 พฤษภาคม 2548
เดือนธันวาคม 2548	สืบพยานจำเลย (ต่อ) ในวันที่ 1, 2, 13, 14, 15, 20, 21 ธันวาคม 2548

กิจกรรมและแต่งการณ์

ร่วมเรียกร้องความยุติธรรมกรณีสมชาย นีลฯ พิจิตร

วันที่	เหตุการณ์
20 มิถุนายน 2547	งานครบครอบ 100 วันที่นายสมชาย หายไป จัดขึ้นเพื่อ มอบรางวัลสิทธิมนุษยชนทองใน ทองเป้าวี่ห์แก่นาย สมชาย นีลฯ พิจิตร และมีการรณรงค์ส่งไปรษณียบัตร จำนวนกว่า 5,000 ฉบับ ถึงนายกรัฐมนตรี เร่งรัดให้มี การดำเนินการนำคนผิดมาลงโทษและตามหาหมาย ^{จับ} สมชายอย่างเร่งด่วน
12 ตุลาคม 2547	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานเลขานุการ สำนักงาน ตำรวจนครบาล ทำหนังสือที่ 001.33/8389 ลงวันที่ 5 ต.ค. 2547 แจ้งเรื่องการมอบโล่และประกาศเกียรติคุณ แก่ข้าราชการตำรวจและประชาชนที่ให้การอุปการะ ^{ช่วยเหลือ} การทำงานของสำนักงานตำรวจนครบาล ประจำปี 2547 เนื่องในวันตำรวจนครบาลในวันที่ 13 ต.ค.นี้ โดยระบุว่า 6 ข้าราชการตำรวจนครบาลได้เดิน ปี 2547 มีพ.ต.ท.ชุดชัย เลี้ยงสงวน รองผกก.3บ. (ผู้อำนวยการ บช.ภาค 4 : เนื่องจากตกเป็นผู้ต้องหาใน คดีคุ้มนายสมชาย นีลฯ พิจิตร ประธานกรรมทนายความ มุสลิม) ได้รับคดีเลือกให้ได้รับรางวัล
13 ตุลาคม 2547	คณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนออก แถลงการณ์คัดค้านการให้รางวัลแก่ พ.ต.ท. ชุดชัย เลี้ยงสงวน และในวันเดียวกันนั้น ก็มีการถอนตัว ให้รางวัล
20 สิงหาคม 2547	วันครบครอบ 160 วัน คณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อ



วันที่	เหตุการณ์
	สิทธิมนุษยชน ร่วมกับองค์กรภาคประชาชนจำนวนหนึ่งได้เดินขบวนจากหน้าสถาบันนายความ “ไปยื่นหนังสือถึงนายกรัฐมนตรี เรียกร้องให้มีการเร่งรัดการดำเนินคดีและตามหน้าที่ของสมชาย แต่ก็ไม่ได้รับคำตอบหรือการดำเนินการอย่างไร
10 พฤศจิกายน 2547	บุพผู้เสียหาย ลักษณ์ กอยแสงเรือง ประธานคณะกรรมการอิทธิพลวิสามัญเพื่อพิจารณาศึกษากรณีการหายตัวไปของนายสมชาย นีลส์ไพริชต์ ได้นำเสนอรายงานจำนวน 42 หน้า เรื่องรายงานการพิจารณาศึกษากรณีการหายตัวไปฯ ต่อประธานบุพผู้เสียหาย ไม่มีการคืนหน้าในการดำเนินการใดๆ
28 ธันวาคม 2548	การอภิปรายในวันการคุ้มครองสมชาย นีลส์ไพริชต์ วันอังคารที่ 28 ธันวาคม 2547 ณ ห้องประชุมสารานิเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
27 มกราคม 2548	งานเสนาะเรื่อง นโยบายการเมือง ปัญหาภาคใต้ และสมชาย นีลส์ไพริชต์ ที่อนุสรณ์สถาน 14 ตุลา ถนนราชดำเนิน กรุงเทพฯ
24 กุมภาพันธ์ 2548	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (AHRC) ออกแถลงการณ์ เรื่องรัฐบาลไทยถูกดำเนินเรื่องการคลื่นลายคดีการหายตัวไปของนายความนักสิทธิมนุษยชนไทย

ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นบางส่วนจากการเสวนาที่มีขึ้นเพื่อเรียกร้องความยุติธรรมต่อกรณีการหายไปของนายสมชาย

“ที่มาและสาเหตุของการคุ้มครองสมชาย ในฐานะที่ผ่านเป็นประธานกรรมการวิสามัญศึกษากรณีการหายตัวไปของนายสมชาย นีลส์ไพริชต์ ได้รับการตอบจากนายจากน้ำดีส่วนใหญ่ให้ศึกษาเรื่องนี้ เรายังพบว่าสาเหตุที่หายไปเกิดจากการยื่นคำร้องในการข่าวปลอม 5 ผู้ต้องหาในคดีความมั่นคงภาคใต้ อีกประการหนึ่ง ในช่วงนั้นคุณสมชายเป็นคนริเริ่มที่จะรวมรวมรายชื่อ 50,000 คนที่จะยกเลิกกฎหมายการศึกษา เพระกฏหมายการศึกษาทบทวนสิทธิเสรีภาพของประชาชน ประชาชนจะถูกจับไปควบคุม 7 วันโดยไม่ต้องมีข้อหา แล้วก็เกิดการเอาไปควบคุม 7 วันแล้วหายไปก็มากมาย ไม่ได้กลับมาก็มานาย กลับมาในสภาพสะบักสะบัดมากมาย

เหตุการณ์ที่การคุ้มครอง หรือการคุ้มไปตามกฎหมายการศึกษาการนำไปตามว่าเป็นอย่างไร รู้เรื่องใหม่ โครงการโรงเรียน เหตุการณ์อย่างนี้มันทำให้คนหายยอดอย่างหนักมีปัญหานอกเหนือ กลับไม่ได้ หายไปเลย เพราะฉะนั้นคุณสมชายก็เป็นคนรวมรายชื่อ 50,000 รายชื่อที่จะยกเลิกกฎหมายการศึกษา อีกสาเหตุหนึ่งก็คือช่วงที่คุณสมชายไปยื่นคำร้อง ขอความเป็นธรรมให้กับผู้ต้องหา 5 คนนั้น เป็นช่วงที่จะมีประชุม ครม.สัญจรที่ภาคใต้ ก็เลยเป็นข้ออ้างที่จะขอไฟเขียวว่าคุณสมชายเป็นหัวข่าวที่จะไปรวมคนมาชุมนุม ตรงนี้เป็นอีกสาเหตุหนึ่งจากการศึกษาของคณะกรรมการอิทธิพล กรณีคุณสมชายถูกกล่าวหาไปในบัญชีรายรับผู้เกี่ยวข้องกับการก่อการร้าย อัญญิบัญญิชีดำเนินการ

การดันหาความจริงกรณีคุณสมชาย การแก้ปัญหาของรัฐบาล คณะกรรมการฯ พบว่าไม่จริงใจ ในการที่จะดันหาความจริงเรื่องนี้ ในการดำเนินการกับผู้กระทำความผิด นายกรัฐมนตรีเป็นคนให้สัมภาษณ์ว่า รู้ว่ามีเจ้าหน้าที่จำนวนหนึ่งนำตัวคุณสมชาย นีลส์ไพริชต์ไปดำเนินการบางอย่างที่จังหวัดแม่สายสองสอนแล้วเชิญหายไป นายกฯ ให้สัมภาษณ์อย่างนี้ กรรมการฯ เชิญนายกฯ หล่ายครั้ง ไม่มา รองนายกฯ พลเอกชวลิต ยงใจยุทธ์ให้สัมภาษณ์ว่า แผนมีข้อมูลว่านายสมชาย นีลส์ไพริชต์ได้ไปคุยกับใครก่อนเสียชีวิต



เราก็เขิญรองนายกฯ มาหลายครั้ง ก็ไม่มา ผบ.ตร. เราก็เขิญมา ก็ไม่มา ผบ.ตร. คุณป้าจุบันซึ่งขณะนั้นรับผิดชอบภาคใต้อู่ฯ เข้ายกเท่าไหร่ ก็ไม่มา ผู้บังคับการกองปราบก็ไม่ยอมมา เพราะฉะนั้นความร่วมมือของเจ้าหน้าที่รัฐในการตรวจสอบเรื่องนี้ หรือเอาจริงอาจจังเรื่องนี้ไม่มี พอกับตำรวจ 5 คน ซึ่งไม่ใช่คนที่สั่งการ หรือเป็นคนดำเนินการรับผิดชอบโดยตรง ก็หยุดแค่นั้น สิ่งที่มันแตกต่างจากเรื่องอื่นก็คือว่า ถ้าจับคนมานำมาได้ ถ้าเป็นประชาชนจะถูกขยายผล แต่พอเป็นตำรวจ การขยายผลไม่มี ตรงนี้คือข้อแตกต่างของการทำหน้าที่ ขณะนี้ก็มีการฟ้องดำเนินคดีอยู่ แต่เราบันใจว่าจะมีกระบวนการสั่งการ กระบวนการดำเนินการสูงกว่านั้นแน่นอนที่ทำให้คุณสมชายหายไป

เราจะมีการปรับปรุงแก้ไขหรือยังเรื่องการแตกต่างระหว่างชาวบ้านทำผิด กับตำรวจหรือเจ้าหน้าที่ทำผิด เราจะหาให้ฝ่ายที่ถูกกล่าวหาว่าทำผิด คือพนักงานตำรวจ เมื่อถูกกล่าวหาว่าทำผิดควรจะให้ตำรวจสอบสวนหรือไม่ และถ้าให้ตำรวจสอบสวนเราจะหวังความเป็นธรรม ความเป็นกลางตามกฎหมายได้หรือไม่ ก็มีความเห็นว่าถ้าในกรณีที่เจ้าหน้าที่กระทำการก็สมควรให้ฝ่ายปกครองหรืออัยการเป็นผู้สอบสวนดีไหม ขณะนี้การสอบสวนคดีพิเศษก็ยังไม่ได้รับปอนด์ดีเดียวเหตุผลหลายๆ เรื่อง กรมสอบสวนคดีพิเศษก็มีนายกฯ เป็นประธาน ก็เป็นตำรวจเก่า อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษก็เป็นตำรวจอยู่ เพราะฉะนั้นส่วนที่นายกฯ เองไม่ได้ให้ความสำคัญในการที่จะติดตามค้นหาหรือดำเนินการกับผู้กระทำความผิด ถ้าเบรี่ยงเทียบกับคดีที่มีการฆ่าหัวคะแนนของพระคริสต์เมืองของรัฐบาลเมื่อเร็วๆ นี้ มันจะแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิงเลยครับ ระหว่างทนายสมชายหายไป กับหัวคะแนนถูกยิง

สัก กอแสงเรือง
ในงานเสนาเรื่อง นโยบายการเมือง ปัญหาภาคใต้ และ
สมชาย นิลไชย
วันที่ 28 มกราคม 2548

“เรื่องเคร้าที่เกี่ยวกับคุณสมชาย นิลไชย จริงๆ แล้วไม่ใช่คุณแต่เป็นคุณเรื่องของการละเมิดสิทธิมนุษยฯ อย่าง และคุณสมชายก็เป็นหนึ่งในหลายๆ ฝ่ายที่ถูกกระทบ และเรามีน่าจะเลื่อมตัวยิ่งว่า การสูญหายหรือการถูกลักพาตัวที่ว่ามีกระบวนการ แน่นอนกับผู้สูญหายหรือถูกอุ้ม กระบวนการครอบครัว เพราะฉะนั้นเราต้องคุณเจ้าไปมีรู้สึกว่าสิบเท่า ความคาดเด็บ เชิบใจและเคร้าโศกของประชาชนเป็นสิบๆ ร้อยๆ เท่า และเรื่องนี้ คำตอบที่เราได้มานาป้าจุบันโดยเฉพาะในกรณีของคุณสมชาย นิลไชย ก็คือว่า หายไป การแสดงออกของผู้ใหญ่ในรัฐบาลไทยก็ไม่ป่องใส่ห่วยส่วน และถึงแม้มีการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่ระดับกลาง-เล็ก แต่ค่าถามก็คือแล้วใครรับผิดชอบกันแน่ในระดับที่สูงกว่านั้น และกระบวนการยุติธรรมที่กำลังดำเนินอยู่ต่อหนึ่นในศาลที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่กลาง-เล็กนั้น จริงๆ แล้วเป็นกระบวนการที่ถึงขั้นให้ความป่องใส่อย่างแท้จริงหรือเปล่า และตรงตามหลักนิติธรรมที่น่าจะเป็นไปหรือเปล่า ถ้าเป็นกรณีที่เจ้าหน้าที่ถูกกล่าวหาว่าหากไม่น่าจะเป็นเจ้าหน้าที่จากกลุ่มเดียวกันมาสอบสวน อันนั้นขัดกับหลักนิติธรรม โอกาสที่ลำเอียงก็มีอะน่าจะเป็นฝ่ายอื่นมา แล้วก็น่าจะป่องใส่ให้ประชาชนมีส่วนร่วม สร้างลำบอนๆ ในเรื่องความป่องใส ก็รักษาอยู่ว่า สภาพแวดล้อมราชภราลงมีความชอบธรรมมากที่สุดเนื่องจากได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน ตั้งนั้นเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกรณีคุณสมชายหรือฝ่ายอื่นๆ ที่ถูกกระทบกันน่าจะต้องมาตอบค่าถามในแก่สภาพแวดล้อมฯ โดยเฉพาะกรรมการห้วยหารทั้งหมดที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ก็ยังขาดความร่วมมือทางด้านนี้”

ในเรื่องมาตรฐานสากลที่ฝากไว้กันตั้งแต่อดีต ที่อาจจะเป็นคุณ ซึ่งเกี่ยวข้องกับไทยไม่มากก็น้อย เรายังมีกลุ่มผู้ทำงานพิเศษของสหประชาชาติในเรื่อง UN Working Group on Enforced Disappearances คือกลุ่มผู้ทำงานเกี่ยวกับผู้ที่ถูกอุ้ม ซึ่งกลุ่มนี้มีสมาชิกอยู่ 5 คน และมีข่าวว่า กลุ่มนี้ของสหประชาชาติจะมาประเทศไทยในช่วงเดือนพฤษภาคม และมองว่าจะทราบเหมือนกันว่ารัฐบาลเองจะมีอะไรไปปูดคุยกับเขา และประชาชนจะเข้าถึงหรือเปล่า แผนของเรานั้นว่าประชาชนชาวโลกมีสิทธิที่จะขอความเป็นธรรมจากสหประชาชาติโดยไม่ต้องผ่านรัฐบาล เพราะฉะนั้นเราทุกคนมีสิทธิจะ



ขอความเป็นครรุณได้จากกลุ่มนี้ ซึ่งกลุ่มนี้มีอำนาจนิดหน่อย ไม่มากนัก แต่อย่างน้อยที่สุดที่เขาทำได้ก็คือว่า ให้แรงผลักดันให้รัฐบาลต้องสืบสวนสอบสวนอย่างโปร่งใสมากขึ้นและรายงานให้สหประชาชาติ

นอกจากนั้นในเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีก 1 กรณีความเป็นครรุณ ไปที่สหประชาชาติได้ มีวิธีการที่เข้าตรวจสอบได้มามากก็น้อยแล้วจากจะ เจรจา กับรัฐบาลไทยโดยขอให้รัฐบาลไทยมีมาตรการที่แน่นขึ้น มีอิกพลายวิธี การที่ผมไม่ต้องพูดถึงนัก เป็นมาตรการที่เรียกว่าวิธีการ 1503 ของสหประชาชาติ อย่างล้มด้วยว่าปีก่อนก็มีผู้แทนของสหประชาชาติมาในประเทศไทยคือคุณยืนน้ำ จิราภิ ซึ่งก็มีรายงานเกี่ยวกับผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน (Human Rights Defenders) ในประเทศไทย ซึ่งก็วางแผนไว้เยี่ยมเช่นเดียวกัน ว่าเข้าเป็นห่วงอย่างยิ่งถึงแม้ ชื่นชมประชาธิปไตยในประเทศไทย แต่ว่าที่เป็นห่วงอย่างยิ่งคือการละเมิด สิทธิมนุษยชนโดยเฉพาะการคุกคามต่อผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชนที่มีอยู่เสมอ ข้อเสนอจากคุณจิราภิ ยังไม่ได้รับการปฏิบัติหลาย ๆ ส่วน

ศาสตราจารย์ วิทิต มัณฑ拉ภรณ์
ในงานเสวนาเรื่อง นโยบายการเมือง ปัญหาภาคใต้
และสมชาย นีลະโพஜิตร วันที่ 28 มกราคม 2548

“นายตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการหายตัวของนายสมชาย นีลະโพจิตร ได้ยกคนดำเนินการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนมีความคิดเห็นว่าการให้ ราชวัลลังกล่าวเป็นการไม่เหมาะสมและไม่สมควรอย่างยิ่ง เพราะ พ.ต.ท. นิตชัย เลี่ยมสุวรรณ กำลังตกเป็นจำเลยในคดี ร่วมกันปลannทรัพย์ต่อนายสมชาย และ น่าจะมีส่วนร่วมรู้เห็นในการหายไปของนายสมชาย”

นอกจากนี้ คนดำเนินการมีความเห็นว่าการกระทำการของสำนักงาน ตำรวจนั้นขาดดิสципลินในการท้าทาย และไม่นำพาต่อความรู้สึกและความ ห่วงใยในคดีนี้ของญาติผู้เสียหายบุคคลผู้รักความยุติธรรมและสาธารณะที่ไว้เป ตลอดจนนานาประเทศและองค์กรสิทธิมนุษยชนทั่วโลก การดำเนินการ ติดตามสืบสวนสอบสวนการหายตัวไปของนายสมชายไม่มีความคืบหน้า เท่าที่ควร แม้จะเป็นเวลา 214 วันแล้วก็ตาม

คณะกรรมการฯ จึงไม่อาจไว้วางใจการทำงานของสำนักงานตำรวจนั้น ชาติในการติดตามการหายตัวไปของนายสมชายยังคงต่อไป จึงขอเรียกร้อง ให้ยุติการให้ร่างวัลแก่นายตำรวจนั้น และให้กรรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวง ยุติธรรมดำเนินการสืบสวนสอบสวนการหายตัวไปของนายสมชายแทน สำนักงานตำรวจนั้น แต่จะจัดความคืบหน้าให้สาธารณะทราบเป็น ระยะๆ

ไฟรอน พลเพชร
แถลงการณ์ของคณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
วันที่ 13 ตุลาคม 2547

“สำหรับหนึ่งของการหายไปน่าจะเป็นด้วย การที่นายสมชาย นีลະโพจิตร ในฐานะประธานมูลนิธิภูมิปัญญา มุสลิม เป็นแกนนำในการรวบรวมรายชื่อ ประชาชนเพื่อขอให้รัฐบาลยกเลิกการใช้กฎหมายการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เมื่อจากการใช้อำนาจโดยอาศัย พ.ร.บ. ก្នຍ อัยการศึก เป็นการจำกัด สิทธิเสรีภาพ โดยมิได้กำหนดเวลาใช้ ทหารมีอำนาจที่จะตรวจค้นด้วยบุคคล ยึดทรัพย์สิน จับกุมบุคคลไว้สอบถวน มีกำหนดเวลา 7 วันตามความจำเป็น ของทางราชการ ก្នຍ อัยการศึกไม่มีกำหนดเวลายกเลิกให้ประชาชนทราบ ย่อมเป็นการใช้อำนาจอันมิชอบธรรม มีผลทำให้ประชาชนไม่กล้าออกใบ ประกาศฉบับอาจพกไว้ทางพาราในเวลาด้วยเห็น เห็นว่าเป็นการสร้างปัญหาและ ความเดือดร้อนแก่ประชาชนมากยิ่งขึ้น โดยนายสมชายในฐานะประธาน ชมรมนักกฎหมายมุสลิมได้ทำหนังสือเรียนเพื่อรวบรวมรายชื่อ 50,000 ชื่อ ตั้งแต่วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2547 โดยมีความตั้งใจว่าจะรวบรวมให้ได้ในเวลา 2 อาทิตย์ แต่ก็ต้องมีอันหยุดตัวไปก่อน

สมชาย หอมละอุ
ประธานคณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน



รายงานคดีสมชาย นีลະไพจิตร

วันนัดพร้อมวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2547
หมายเลขคดีที่ 1952/2547

พนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา ๖

โจทก์

นางอังคณา วงศ์ราษฎร์

โจทก์ร่วม

พันตำรวจตรีเงิน ทองสุก ที่ 1 พันตำรวจโทสินชัย นิ่มบุญญากำพงษ์ ที่ 2,
จาสิบตำรวจตรีชัยเวง พาด้วง ที่ 3, สิบตำรวจเอกรันดร ศิริเกต ที่ 4,
พันตำรวจโทขัดชัย เลี่ยมสงวน ที่ 5

จำเลย

ข้อหา ร่วมกันปล้นทรัพย์โดยใช้yanพาหนะและข่มขืนใจผู้อื่นให้กระทำการ
โดยจำยอมต่อสิ่งใด โดยใช้กำลังประทุร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการ
นั้น และจำยอมต่อสิ่งนั้นโดยร่วมกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป

โจทก์บรรยายฟ้องว่า (โดยย่อ) วันที่ฟ้อง 16 มิถุนายน 2547

เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547 เวลากลางคืนหลังเที่ยงจ้าเวลา 5 กับพว圭ได้ยัง
อาจร่วมกันปล้นทรัพย์ของนายสมชาย นีลະไพจิตร ผู้เสียหาย โดยลักทรัพย์
เอกสารยันที่นั่งส่วนบุคคล 1 คัน ราคา 600,000 บาท นาฬิกาข้อมือ 1 เรือน
ราคา 277,550 บาท ปากกา 1 ด้าม ราคา 7,000 บาท โทรศัพท์มือถือ
ราคา 18,900 บาท รวมราคา 903,450 บาท ของนายสมชาย นีลະไพจิตร
โดยทุจริต โดยใช้กำลังประทุร้ายและได้ไว้ถอนตัวจำนวน 1 คัน เป็นยาน
พาหนะ ทั้งนี้เจนถึงขณะนี้ไม่ทราบว่า นายสมชาย นีลະไพจิตร จะยังคงใช้
อยู่หรือไม่

เหตุเกิดที่แขวงห้ามาก เขตบางกะปี กรุงเทพฯ
ขั้นสอบสวน จำเลยทั้ง 5 ให้การปฏิเสธ

ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 วรรค 2, มาตรา 340,
มาตรา 340 ต่อ

ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 83 ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำการของบุคคล
ตั้งแต่ 2 ขึ้นไป ผู้ที่ได้ร่วมกระทำความผิดด้วยกันนั้น เป็นตัวการ ต้องระวาง
โทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น

มาตรา 309 ผู้ใดมีมีใจผู้อื่นให้กระทำการใด ไม่กระทำการใด หรือ
จำยอมต่อสิ่งใด โดยทำให้กลัวว่าจะเกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ
ซึ่งเสียง หรือทรัพย์สิน ของผู้ถูกข่มขืนใจนั้นเองหรือของผู้อื่นโดยใช้
กำลังประทุร้ายจนผู้ถูกข่มขืนใจต้องกระทำการนั้นไม่กระทำการนั้น หรือ
จำยอมต่อสิ่งนั้น ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 6,000 บาท
หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าความผิดตามวรรคแรกได้ทำโดยมีอาชุดหรือโดยร่วมกระทำความผิด
ด้วยกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไปหรือได้กระทำเพื่อให้ผู้ถูกข่มขืนใจทำ ถอน ทำลาย
หรือทำให้เสียหายหรือทำลายเอกสารสิทธิอย่างใด ผู้กระทำต้องระวัง
โทษจำคุกไม่เกิน 5 ปีหรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้ากระทำโดยอ้างอำนาจอย่างใด ไม่ว่าอ้างอย่างใดของเจ้าหน้าที่
มือญี่หรือไม่ ผู้กระทำต้องระวังโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 7 ปี และปรับตั้งแต่
2,000 บาท ถึง 14,000 บาท

มาตรา 340 ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกันกระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่
3 คน ขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิด ฐานปล้นทรัพย์ ต้องระวังโทษจำคุกตั้ง
แต่ 10 - 15 ปี ปรับตั้งแต่ 20,000 - 30,000 บาท

ถ้าในการปล้นทรัพย์ผู้กระทำแม้แต่คนหนึ่งคนใดมีอาชุดหรือตัวไปด้วย
ผู้กระทำต้องระวังโทษจำคุก ตั้งแต่ 12 - 20 ปีและปรับตั้งแต่ 24,000 -



40,000 บาท

ถ้าการปลั้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระหว่างโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 15-20 ปี

ถ้าการปลั้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสดงความทารุณจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือจิตใจ ให้เป็นยิ่ง ใช้วัตถุระเบิดหรือกระทำการหมาน ผู้กระทำต้องระหว่างโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่ 15 - 20 ปี

ถ้าการปลั้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระหว่างโทษประหารชีวิต

มาตรา 340 ตรี ผู้ได้กระทำความผิดตามมาตรา 339, มาตรา 339 ทวิ, มาตรา 340, มาตรา 340 ทวิ โดยแต่งเครื่องแบบทหารหรือตำรวจ หรือแต่งกายเพื่อให้เข้าใจว่าเป็นทหารหรือตำรวจนี่หรือโดยมีหรือใช้อาวุธปืน หรือวัตถุระเบิดหรือโดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำความผิดหรือพาทรัพย์นั้นไป หรือเพื่อให้พ้นการจับกุม ต้องระหว่างโทษหนักกว่าที่บัญญัติไว้ในมาตราหนึ่ง ๆ ก็หนึ่ง

ประมวลวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา 2(4) ผู้เสียหาย หมายความว่าบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำผิดฐานใดฐานนั้น หนึ่ง รวมทั้งบุคคลอื่นที่มีอำนาจจัดการ แทนได้ ดังบัญญัติไว้ในมาตรา 4, 5 และ 6

มาตรา 5 บุคคลเหล่านี้จัดการแทนผู้เสียหายได้

- 1) ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้อนุบาก เนพาลและในความผิดซึ่งได้กระทำต่อผู้เยาว์หรือผู้ไร้ความสามารถ ซึ่งอยู่ในความดูแล
- 2) ผู้บุพการี หรือผู้สืบสันดาน สามี หรือภริยา เนพาล แต่ในความผิดอาญา ซึ่งผู้เสียหายถูกทำร้ายถึงตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้
- 3) ผู้จัดการหรือผู้แทนอื่นๆ ของนิติบุคคล เนพาล ความผิดซึ่งกระทำลงแต่นิติบุคคลนั้น

มาตรา 28 บุคคลเหล่านี้ มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

1. พนักงานอัยการ
2. ผู้เสียหาย

มาตรา 30 คดีอาญาใดซึ่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว ผู้เสียหายจะยื่นคำร้องขอเข้าร่วมเป็นโจทก์ในระยะใดในระหว่างการพิจารณาคดี ศาลขึ้นต้นพิพากษาคดีนั้นได้

การพิจารณาคดี

เวลา 09.00 นาฬิกา วันที่ 12 กรกฎาคม 2547

ที่ห้องพิจารณาคดี 811 ศาลอาญา ถนนรัชดาภิเษก ศาลออกนั่งบัลลังก์ แลลงเปิดคดีคุ้มนายสมชาย นีละไพจิตร ประทานมรณ์กاغวุฒามยุสสิม ที่พนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา 6 เป็นโจทก์ยื่นฟ้อง พ.ต.ต.เงิน ทองสุก อตีดสว.กอ.รัมน., พ.ต.ท.สินชัย นิมปุญญำพงษ์ อตีดพนักงานสอบสวน กก.4 ป.จ.ส.ต.ชัยวงศ์ พاد้วง อตีดพบ.หมุ่งลีสืบสานฯ แผนก 4 กก.2 บก.ทท., ส.ต.อ.รัตน์ ลิทธิเขต อตีดเจ้าหน้าที่คุกคาร กก.4 บ. และพ.ต.ท.ชัยย เสี่ยงสงวน อตีดรองผกก.3 บ. เป็นจำเลยที่ 1-5 ตามลำดับ โดยความผิด ฐานร่วมกันปล้นทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะเพื่อกระทำผิด (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340, 340 ตรี, 83) และร่วมกับปมชื่นใจผู้อื่นให้กระทำการใด หรือไม่กระทำการใด โดยใช้กลังประทุร้ายและร่วมกันตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป (ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 309 วรรค 2)

ศาลสอบคำให้การโดยอ่านและอิบย่าคำฟ้องให้พວກจำเลยฟังโดย ละเอียด แล้วสอบถามว่าจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ ปรากฏว่าจำเลย ทั้ง 5 ยื่นการปฏิเสธตลอดชั้กกล่าวหา ขณะเดียวกันนางอังคณา วงศ์ราษฎร์ ภรรยานายสมชาย ยื่นคำร้องขอเป็นโจทก์ร่วมในคดี อัยการใจทกคัดค้าน จ้างว่านางอังคณา มีไส้ผู้เสียหายโดยตรง อย่างไรก็ตามศาลพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า คำฟ้องโจทก์ระบุว่า เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547 จำเลยทั้งห้ากับพว ก ร่วมกันปล้นทรัพย์นายสมชายแล้วร่วมกันใช้กลังประทุร้าย และจนถึง



ขณะนี้ยังไม่ทราบว่านายสมชายยังมีชีวิตอยู่หรือไม่ กรณีดังได้ว่า นายสมชาย ซึ่งเป็นผู้เสียหายถูกทำร้าย จนไม่สามารถจัดการเองได้อันเป็นกรณีเดียวกับ การออกทำร้ายบาดเจ็บจนไม่สามารถจัดการเองได้ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 5(2)) เห็นว่าทางอังคณา ซึ่งเป็นภารຍาถูกต้องตามกฎหมาย ยอมจะจัดการแทนผู้เสียหายได้ (ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(4), 30) ที่จะดำเนินการฟ้องคดีแทนนายสมชายได้ จึงอนุญาตให้นางอังคณาเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้ ศาลจึงนัดสืบพยานโจทก์ปากแรกวันที่ 9 สิงหาคม 2548 เวลา 09.00 นาฬิกา โดยนำสืบพยานในระบบพิจารณาคดีต่อเนื่อง

ศาลสอบโจทก์ โจทก์ร่วมและจำเลยว่า มีพยานคนละกี่ปาก มีนัดสืบพยานคนละกี่นัด มีการส่งประเด็นไปสืบต่างจังหวัดหรือไม่

- พนักงานอัยการ 37 ปาก 18 นัด (นัดละ 2 ปาก) พยานโจทก์ปากที่ 9-13 จะมีการส่งประเด็นไปสืบพยานที่จังหวัดราชวิสาส วันที่ 22 พฤศจิกายน 2547 เวลา 9.00 นาฬิกา
 - โจทก์ร่วม 15 ปาก 4 วัน
 - รวมโจทก์ และโจทก์ร่วม 52 ปาก 22 วัน

 - จำเลยที่ 1 10 ปาก 4 วันและส่งประเด็นไปสืบพยานจำเลยอีก 10 ปาก ต้องรอการกำหนดวันนัดขึ้นศาลใหม่ที่จังหวัดราชวิสาส
 - จำเลยที่ 2 10 ปาก 4 วัน
 - จำเลยที่ 3 10 ปาก 3 วัน
 - จำเลยที่ 4 10 ปาก 3 วัน
 - จำเลยที่ 5 8 ปาก 2 วัน
 - รวมจำเลย 48 ปาก 16 วัน
 - อีก 10 ปาก
- ต้องรอการกำหนดวันนัดขึ้นศาลใหม่ที่จังหวัดราชวิสาส

รวมกำหนดวันสืบพยานที่ศาลอาญา 38 วัน

กำหนดวันนัดสืบพยาน โจทก์ - จำเลย เฉพาะที่ศาลอาญา

- โจทก์ (พนักงานอัยการ)
 - : 9, 10, 11 สิงหาคม 2548, 23, 26 สิงหาคม 2548
 - 6, 7, 8, 9, 20, 21, 22, 23 กันยายน และ 4, 5, 6 ตุลาคม 2548
- สืบพยานโจทก์ร่วม (นางอังคณา วงศ์ราษฎร์)
 - : 18, 19, 20, 21 ตุลาคม 2548
- สืบพยานจำเลย : 1, 2, 3, 4, 15, 17, 18, 29, 30 พฤศจิกายน 2548 และ 1, 2, 13, 14, 15, 20, 21 ธันวาคม 2548

ส่วนวันนัดที่มีการส่งประเด็นไปสืบพยานโจทก์-จำเลยที่จังหวัดราชวิสาส ที่มีการส่งประเด็นไปในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2547² นั้น จะต้องกำหนดนัดพร้อมกับศาลจังหวัดราชวิสาสอีกครั้ง เพื่อกำหนดวันในการสืบพยานโจทก์-จำเลย กันใหม่

พยานโจทก์ (อัยการ)

- | | | |
|---------------------------------------|----|--------|
| - ตำรวจ | 19 | นาย |
| - บุคคลที่เกี่ยวข้อง/รู้เห็นเหตุการณ์ | 22 | คน |
| - พยานเอกสาร | 5 | รายการ |

พยานโจทก์ร่วม

- | | | |
|----------------------|---|--------|
| - ตำรวจ | 2 | นาย |
| - บุคคลที่เกี่ยวข้อง | 9 | คน |
| - พยานเอกสาร | 8 | รายการ |

² มีคำสั่งยกเลิกการนัดพร้อมที่ราชวิสาส เนื่องจากเหตุการณ์ตุกราในอาจก่อให้เกิดความไม่สงบภายในประเทศพร้อมที่ศาลจังหวัดราชวิสาส



แม้ภายในจะหายไป หนึ่งปีผ่านไป
คุณสมชายยังดีมากอยู่: AHRC ร่วมรณรงค์
นบวนรวมแผลงการณ์โดย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งอาเซียน (AHRC)
เกี่ยวกับการหายตัวไปของนายสมชาย นีลระพีจิตรา

“คดีของคุณสมชายเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เพราะได้สะท้อนถึงการทำงานในกระบวนการยุติธรรมทั้งหมด หากความยุติธรรมที่แท้จริงไม่สามารถเกิดขึ้นกับเขา เราจะหวังให้เกิดกับคนอื่นๆ ได้อย่างไร”

Basil Fernando, ผู้อำนวยการบริหาร
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (AHRC)

สิ่งที่เกิดขึ้นกับคุณสมชาย นีลส์ไฟจิตรา ได้แสดงพัฒนาการด้านลบของงานด้านสิทธิมนุษยชน และกระบวนการยุติธรรมของไทยหลายประการ AHRC ในฐานะที่เป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ทำงานด้านการตรวจสอบและรณรงค์ด้านสิทธิมนุษยชนในระดับภูมิภาคเอเชีย จึงมีความจำเป็นต้องติดตามตรวจสอบ เรื่องนี้อย่างต่อเนื่องและจริงจัง ข้อมูลที่นำเสนอนี้ในครั้งนี้ รวมรวม และปรับปรุงจาก ผลการณ์ ผลงานป่าฯ และข้อร้องเรียนด่วน ที่ AHRC ได้จัดทำอย่างต่อเนื่องตั้งแต่วันที่คุณสมชายหายตัวไป AHRC ทำการรณรงค์ทั้งระดับสหประชาชาติ ระดับรัฐบาลไทย จนถึงระดับศือมวลชนและสาขาวิชานั้นทั้งในและต่างประเทศ หากว่า หนึ่งปีผ่านพ้นไป ความยุติธรรมก็ยังไม่ปรากฏอย่างเป็นอย่างใดๆ คุณสมชายและครอบครัว ถึงจะรับน้ำใจตาม AHRC และพันธมิตรก็ไม่ท้อแท้ จะยังคงติดตาม กระตุ้น กระตุ้ง ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่อไป ด้วยความเชื่อมั่นต่อการดำเนินอย่างยุติธรรม แม้จะยังหาไม่พบว่าอยู่ แห่งหนึ่งบล.ได้ก็ตาม

ข้อมูลสรุป

นายสมชายได้ปรากฏตัวเป็นครั้งสุดท้ายที่เขตอำเภอ邦加บังกะปี ในคืนวันที่ 12 มีนาคม 2547 การหายตัวไปของเขาก็เดินขึ้นหลังจากที่เขาได้ร้องเรียนถึงกรณีที่ ลูกความของเขายาหักคนที่ถูกกล่าวหาว่าหัวรุ่นส่วนพัวพันกับการบุกรุกค่ายทหารในจังหวัดนราธิวาสวันที่ 4 มกราคม ลูกทำร้ายร่างกายโดยเจ้าหน้าที่ นายสมชายยังได้ร้องเรียนไปยังศาลให้มีการอนุญาตให้ทั้งหักคนนี้ได้รับการตรวจสุขภาพและให้ย้ายออกจากภารกิจควบคุมดูแลของตำรวจศาลเมื่อคำสั่งเห็นด้วยกับข้อร้องเรียนและอนุญาตให้ย้ายผู้ต้องหาจากกองปราบประมาณ มาครู่ที่เรือนจำพิเศษกรุงเทพมหานคร ได้มีรายงานว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจน้ำพโใจที่นายสมชายกระทำเข่นนี้จนทำให้เกิดการย้ายลูกความ

รถของนายสมชายถูกทิ้งไว้ที่สถานีน้ำข้นส่งหมดชิดและพบว่ามีรอยถูก
เฉี่ยวชน คุณหญิงพรพิพิญ ใจจนสนั่นท์ รองผู้อำนวยการสถาบันนิติวิทยาศาสตร์
ได้ทำการตรวจสอบร่องรอยจากการเดินเมื่อวันที่ 20 มีนาคม 2547 ได้แสดง
ความมั่นใจว่า รถของเขางูบนในคืนวันที่ 12 ซึ่งเป็นคืนที่เขาหายตัวไป
นายสมชายได้ต่ออายุประกันรถยนต์สองอาทิตย์ก่อนที่เขาจะหายตัวไป แต่
ไม่ได้เรียกค่าเสียหายจากการถูกเฉี่ยวชน ซึ่งอาจทำให้ประมวลได้ว่า
อปติเดตนั้นเพิ่งจะเกิดขึ้น

เจ้าหน้าที่ตำรวจห้านายที่ได้รับข้อกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำให้นายสมชาย
หายตัวไปถูกตั้งข้อหาเพียงแค่ร่วมกันปลannทรัพย์โดยyanพาหนะเพื่อกระทำ
ความผิด และร่วมกันปมขึ้นใจผู้อื่นให้กระทำการใด หรือไม่กระทำการใด
โดยใช้กำลังประทุษร้ายโดย ความล้มเหลวในการค้นหาตัวนายสมชายของ
เจ้าหน้าที่รัฐนั้นหมายความว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกตั้งข้อหาว่ามีส่วนพัวพัน
ต่อกดดินี้ จะต้องถูกตั้งข้อหาในทางอาชญากรรมที่ร้ายแรงกว่า คือการ
หน่วงเหนี่ยวกักขังหรือต้องปราศจากาเรสีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย
ซึ่งข้อหาฉบับนี้จะทำให้บงลงโทษสูงกว่าข้อหาเดิมที่ได้รับ

ແລກງານ AS-07-2004

18 มีนาคม 2547



การหายตัวไปของนักพิทักษ์สิทธิมนุษยชน สร้างความน่ากังวล เป็นอย่างยิ่ง

เกิดอะไรขึ้นกับนายสมชาย นีลະไพจิต และทำไม้รัฐบาล ไทยถึงไม่สร้างความกระฉงต่อการหายตัวไปของเขากันแน่?

เป็นเรื่องที่น่าเสียใจที่นายกรัฐมนตรี ทักษิณ จันทร์ดุ ได้กล่าวถึงการหายตัวไปของนายสมชาย ว่าเป็นเพราบัญหาทางครอบครัว และแม้ว่า ต่อมานายกรัฐมนตรีได้ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ แต่เขาไม่ได้ให้ความกระฉงต่อเจ้าหน้าที่ที่จะต้องสืบหารายละเอียดให้เด็กมากที่สุด ด้วยความรวดเร็วที่สุด โดยทำให้กระฉงต่อสาธารณะ นายกรัฐมนตรีมีหน้าที่ที่จะต้องด้านความจริง มันเป็นสิ่งที่รับไม่ได้ที่ท่านจะอ้างว่าไม่รู้ไม่เห็น หลังจากที่นายสมชายหายตัวไปแล้วถึงสัปดาห์ ดังนั้น จึงเป็นการยืนยันความยังคงหายตัวไปของนายสมชายต่ออุตสาหกรรมสืบสืบเสาะเรื่องนี้ให้ถึงที่สุด

ร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการปกป้องบุคคลที่หายตัวไปโดยไม่สมัครใจ (International Convention on the Protection of All Persons from Forced Disappearance) เสรีจสมมูลรัตน์ในปี 2541 หลังจากการทำงานอย่างหนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง จากบุคคลและหน่วยงานจากประเทศที่การถูกทำให้หายตัวไปเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง รูปแบบที่เกิดขึ้นในประเทศไทยเหล่านี้ คือเกิดขึ้นทั้งโดยกรณีที่รัฐบาลมีส่วนรู้เห็นโดยตรง หรือไม่ก็ให้การสนับสนุนอย่างเงียบๆ และกรณีการหายตัวไปโดยที่รัฐเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่นนี้ มักเกิดมากขึ้นในช่วงที่ต้องใช้กฎหมายการศึก และเมื่อกลุ่มคนบางกลุ่ม ในสังคมตกเป็นเป้าหมายแห่งการกระทำการอย่าง นายสมชายหายตัวไปภายในสถานการณ์ที่มุ่งมั่นสุ่มล้มในภาคใต้ของไทย ที่เขาได้ช่วยปกป้องเมื่อเร็วๆ นี้ ถูกกดดันอย่างรุนแรงจากหน่วยรักษาความปลอดภัยของรัฐ กลุ่มบุคคลที่นายสมชายเป็นตัวแทนได้ร้องเรียนว่าพวกเขากลุ่มตัวร้ายร่วงกัย ปีที่แล้ว ศูนย์ข้อมูลทางกฎหมายแห่งเอเชีย ซึ่งเป็นองค์กรพื้นบ้าน

สถาบันเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย ได้พิมพ์รายงานเรื่อง ‘การวิสามัญฆาตกรรมผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าดำเนินการที่ดำรงเผ่าไว้ในประเทศไทย’ (article 2, vol. 2, no. 3, June 2003) ในรายงานได้เตือนว่า การที่ดำรงเผ่าไว้ในประเทศไทยนั้น จะก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงต่อการบังคับใช้กฎหมาย และระบบคุ้มครองในประเทศไทย เมื่อรูปแบบแห่งการสังหาร การลักพาตัว การทารุณและการละเมิดสิทธิมนุษยชนอันรุนแรงอื่น ๆ ซึ่งกระทำโดยหน่วยงานที่รักษากฎหมาย ได้ก่อตัวขึ้นแล้ว มันก็เป็นการยกที่จะแก้ไขให้หมดไป การหายตัวไปของนายสมชาย และการกล่าวอ้างว่ามีการทารุณกรรมเพื่อให้มีการรับสารภาพ เป็นตัวอย่างที่ชัดเจนถึงคำเตือนดังกล่าว และยังเป็นการเสริมสร้างให้เจ้าหน้าที่รักษากฎหมายของไทยทำสิ่งเหล่านี้มากยิ่งขึ้นด้วย ทั้งหมดนี้จึงสมควรต้องมีการสืบสานกรณีการหายตัวไปของนายสมชายอย่างรวดเร็ว ด้วยความรอบด้านและสร้างความจริงให้กระฉงต

ไทยไม่ได้เป็นหนึ่งใน 134 ประเทศ ที่ให้การรับรองอนุสัญญาต่อต้านการทารุณกรรม (Convention against Torture) หากไทยไม่ให้การรับรอง อนุสัญญาและบัญญัติกฎหมายในประเทศไทยสอดคล้องแล้ว เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่รักษากฎหมายก็จะยังรู้สึกมีอิสระที่จะกระทำการทารุณและละเมิดสิทธิชั่นๆ ที่เกี่ยวข้องกัน อย่างไรก็ตาม การรับรองติกิจกรรมทั่วประเทศนี้ต้องทำด้วยความสมัครใจ การทารุณเป็นหนึ่งในอาชญากรรมที่รุนแรงที่สุด สำหรับกฎหมายระหว่างประเทศ การที่จะจัดบัญญัติให้หมดไป จึงต้องอาศัยการทำงานของรัฐอย่างจริงจัง การที่คนไทยไม่ได้รับการปกป้องภายใต้อนุสัญญาต่อต้านการทารุณกรรมนี้ ถือเป็นการถูกดูหมิ่นคัดค้าน และเป็นความอับอายต่อนามาชาติ สำหรับคนทั่วประเทศ

รัฐบาลไทยต้องแสดงรายละเอียดทั้งหมดต่อสาธารณะ ในการนิการหายตัวไปของนายสมชาย และต้องคำนึงถึงความสงบ อย่างเร่งด่วน ต่อการติดตามเรื่องนี้ บทบาทของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในการสอบสวนเรื่องนี้ จะต้องได้รับการชี้แจงและสนับสนุน เพื่อที่จะสามารถสืบทราบไปได้อย่างรวดเร็วว่า ขณะนี้นายสมชายอยู่ที่ใด องค์กรทางสังคมในประเทศไทยต้องตอบสนองต่อเรื่องนี้อย่างแข็งขัน เพื่อที่ว่า การหายตัวไป



อย่างไม่สมควรใจและการทารุณกรรม จะได้ไม่เกิดมากขึ้นในสังคมไทย ยิ่งไปกว่านั้น พวากฎีก์ต้องพยายามผลักดันให้รัฐบาลไทยลงนามเป็นภาคีในอนุสัญญาต่อต้านการทารุณกรรม

18 มิถุนายน 2547

AS-16-2004

การหายตัวไปของนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนและการหายไปของความยุติธรรมในประเทศไทย

หน่วยงานราชการของไทยไม่ได้ต่อการแก้ปัญหาการหายตัวไปของนายความและนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชนคนดัง นายสมชาย นีระพิจิตร หลังจากที่ได้เคยแสดงท่าทีตอบสนองต่อแรงกดดันทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ภาครัฐก็ถูเมื่อนานวิพากษ์วิจารณ์เรื่องราบแบบไม่ตรงไป ตรงมา แสดงความจริงที่ไม่ชัดเจน และขัดขวางผู้ที่พยายามจะเจาะลึกเข้าไปในต้นคอของคดีความ เจ้าหน้าที่ตำรวจห้ามายที่ได้รับภารกิจทางไม่ได้มีความรู้จักกันมาก่อนที่จะเกี้ยวข้องกับการหายตัวไปของนายสมชาย พวากฎีก์ตั้งเพียงข้อหาร่วมกันปล랜ทรัพย์และข่มขืนใจผู้อื่น เป็นที่รู้กันว่า นายตำรวจเหล่านี้เป็นผู้บังคับให้นายสมชายหยุดรถและให้ออกจากรถ จนถึงบัดนี้ พวากฎีก์เป็นคนกลุ่มสุดท้ายที่เห็นว่าอยู่กับนายสมชายก่อนที่เขาจะหายตัวไป และจากรายงานท่าที ภารยาของนายสมชายกล่าวว่า “ดิฉันไม่มั่นใจ ว่า ผู้กระทำผิดจะถูกลงโทษ” การสอบสวนในศาลจะเริ่มขึ้นวันที่ 21 มิถุนายน 2547 นี้

มีความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่างการหายตัวไปของนายสมชายและเจ้าหน้าที่ของรัฐ สมมติว่านายสมชายขณะนี้ได้เสียชีวิตแล้ว ผู้ที่ต้องรับผิดชอบคือรัฐบาลไทย แต่ลึกลับนี้ ถูเมื่อนรัฐบาลจะประสบความล้มเหลวในการทำหน้าที่ดังกล่าว ซึ่งเป็นการยืนยันว่า ความไม่สามารถที่จะบรรลุภาระหน้าที่นี้หมายถึงความล้มเหลวในการให้ความคุ้มครองพลเมือง ซึ่งเจา

หน้าที่ระดับสูงและเจ้าหน้าที่อื่น ๆ ของรัฐบาลต้องรับผิดชอบ หากเจ้าหน้าที่เหล่านี้ไม่สามารถอธิบายถึงสิ่งที่เกิดขึ้นกับการหายตัวไปของนายสมชายและบทบาทที่รัฐต้องเข้าไปเกี่ยวข้องได้ พวากฎีก์สมควรจะลาออกจากไปเสีย ด้วยเหตุผลของการไม่ใส่ใจกับหน้าที่ที่สำคัญมาก ๆ ของประเทศเช่นนี้

การทำให้บุคคลหายสาบสูญเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรง ที่สุดต่ำที่สุด ของสังคมอารยะ ร่างกติการะหว่างประเทศว่าด้วยการให้ความคุ้มครองบุคคลจากการหายสาบสูญ ปี 1988 (The draft International Convention on the Protection of All Persons from Forced Disappearance of 1998) ให้ความหมายของ การทำให้บุคคลหายสาบสูญ ว่าเป็น “การทำให้บุคคลสูญเสียเสรีภาพ ไม่ว่าจะด้วยรูปแบบใดหรือด้วยเหตุผลใด กระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลหรือกลุ่มคนที่กระทำโดยการ ได้รับคำสั่ง ได้รับการสนับสนุน หรือ การยินยอมจากรัฐ ตามด้วยการไม่ปรากฏตัวอ้อมูล หรือ การปฏิเสธในการรับรู้ถึงการสูญเสียเสรีภาพ หรือการสูญหายของข้อมูล หรือ การปิดบังความจริงหรือสถานที่ ของบุคคลผู้สูญหาย” ภายใต้คำจำกัดความนี้ ภาระการทำเจ้าหน้าที่ห้ามที่หยุดถอนนายสมชายและบังคับให้เจ้าออกจากรถนั้นถือว่าเป็นภาระทำแห่งการทำให้บุคคลหายสาบสูญ ยิ่งไปกว่านั้น บุคคลทั้งหมดนี้ได้กระทำการหรือสั่งให้มีการปิดบังหรือไม่เปิดเผยถึงผู้นำของบุคคลที่หายตัวไป ก็จัดว่าเป็นภาระทำภัยได้การทำให้บุคคลหายสาบสูญด้วย คำตามที่เกิดขึ้นก็คือ ทำไมบุคคลเหล่านี้จึงไม่ได้รับการดำเนินคดีให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล? ทำไมประเทศไทยถึงไม่ทำให้การทำให้บุคคลหายสาบสูญเป็นภาระทำผิดขั้นคุจจาร์? ซึ่งสามารถทำได้ในรูปของพระราชบัญญัติ โดยให้มีผลบังคับใช้ ไม่เฉพาะคดีของนายสมชาย แต่รวมถึงการหายตัวไปของประชาชนอีกมากนัยที่เกิดขึ้นในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกิดในภาคใต้ของไทย

การทำให้บุคคลหายสาบสูญได้แสดงนัยที่สำคัญมาก เพราะนี้เป็นภาระท้าทายหลักพื้นฐานของระบบยุติธรรมของไทยโดยที่เดียว ระบบยุติธรรมของไทยขาดประสิทธิภาพในการหาความจริงในเรื่องการทำหายสาบสูญของคนดึงเพียงนี้เทียวหรือ? แม้กระนั้นว่า เรื่องนี้ได้มีการสืบสวนกัน



แล้วในระดับสาธารณะ หรือเป็นเพราะว่าการท้าผิดโดยไม่ถูกลงโทษนั้นมีความแข็งแกร่งมากจนถึงแม่ว่าสาธารณะได้แสดงความกังวลต่อเรื่องนี้ แต่ก็ยังไม่สามารถคลี่คลายคดีให้ลุล่วงได้? หรือระบบยุติธรรมเป็นเพียงแค่ภาพเท่านั้น แต่ไม่ใช่ความยุติธรรมที่แท้จริง? คำตามเหล่านี้เป็นสิ่งที่ละเอียดไม่ได้อีกด้วยไป คดีของนายสมชายต้องการทำอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดข้อสรุป ไม่เพียงเฉพาะกรณีนี้เท่านั้น แต่เพื่อเป็นการขัดขวางแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการเกิดกรณีนี้เดียวกันนี้อีกในอนาคต ต้องยอมรับว่า ภารຍานของนายสมชายมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่มีนั่นใจในการบวนการยุติธรรม รวมถึงรัฐบาลและการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง คนทั่วไปก็มีความสงสัยและไม่มีนั่นใจ เช่นเดียวกัน มันเป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องพิสูจน์ตัวเองในเรื่องนี้

UP-58-2004:

รัฐบาลไทยไม่มีความคืบหน้าในการสอบสวนคดีการหายไปของนายสมชาย นีลส์ไฟจิตร

ถึงเพื่อน

คณะกรรมการเพื่อสิทธิมนุษยชนแห่งอาเซียน (AHRC) ได้แสดงความเป็นห่วงอย่างยิ่งต่อกรณีความไม่มีคืบหน้าในการสอบสวนคดีการหายไปของนายความเพื่อสิทธิมนุษยชน นายสมชาย นีลส์ไฟจิตร ที่หายไปตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2547 คดีนี้ได้ถูกเพิกเฉยมาเป็นระยะเวลาพอสมควร ซึ่งเหตุส่วนใหญ่เป็นเพราะการไม่ดำเนินการของหน่วยงานรัฐบาล ทั้ง ๆ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้ให้ความนั่นใจไว้แล้วว่า ได้มอบหมายให้คดีนี้อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยสืบสวนสอบสวนพิเศษ และหน่วยงานนี้ได้ทำงานอย่าง “มีความคืบหน้าอย่างมาก” แต่จนขณะนี้ยังไม่มีข้อมูลใด ๆ ที่แสดงถึงความคืบหน้าของหน่วยงานไทยต่อการสืบสวนกรณีการหายไปของนายสมชาย

เจ้าหน้าที่ตำรวจท่านนายที่ได้รับข้อกล่าวหาว่าเป็นผู้ทำให้นายสมชายหายตัวไป ถูกตั้งข้อหาเพียงแค่ ร่วมกันปลannทรัพย์โดยยานพาหนะเพื่อ

กระทำความผิด และร่วมกันปั่นจักรยานให้กระทำการใด หรือไม่กระทำการใดโดยใช้กำลังประทุษร้ายโดย ความล้มเหลวในการค้นหาตัวนายสมชายของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นหมายความว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ถูกตั้งข้อหาว่ามีส่วนพัวพันต่อคดีนี้ จะไม่ต้องถูกตั้งข้อหาในทางอาชญากรรมที่ร้ายแรงกว่า คือการหน่วงเหนี่ยวกันขังหรือต้องปราสาจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย ซึ่งข้อหานี้จะทำให้บทลงโทษสูงกว่าข้อหาเดิมที่ได้รับ

และการที่ไม่มีความคืบหน้าต่อการสอบสวนคดีท่านนายสมชายนี้ AHRC จึงขอให้ท่านส่งจดหมายไปยังรัฐบาลไทยเพื่อกระตุ้นให้เกิดการดำเนินการในคดีนี้อย่างรวดเร็ว



“การหายไปของบุคคลก็คือ
การหายไปของกระบวนการยุติธรรม”



โครงการข้อร้องเรียนด่วน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (AHRC)

UP-61-2004:

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมให้ป่าวต่อกรณีทนายความที่หายตัวไป
ถึงเพื่อน

จากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม นายพงศ์เทพ เทพกาญจน์ ได้ตอบข้อร้องเรียนเพิ่มเติมต่อกรณีทนายความหายตัวไปของทนายความนักสิทธิมนุษยชน นายสมชาย นีลส์เพจิต ว่าคดีมีความคืบหน้า

รัฐมนตรีได้กล่าวว่า แม้ว่ากรมสอบสวนคดีพิเศษจะไม่ได้เข้าไปดำเนินการต่อกรณีทนายความหายตัวไปของทนายสมชายก็ตาม แต่คดีนี้มีความคืบหน้า ก่อนหน้านี้ ท่านรัฐมนตรีได้ชี้แจงว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษ ได้ดำเนินการในคดีนี้แล้ว แต่ถึงขณะนี้ เป็นที่ชัดเจนว่า กรมสอบสวนคดีพิเศษ ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด

AHRC ยังคงมีความกังวลถึงกรณีดังกล่าว แม้ว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจะได้แสดงความมั่นใจถึงความคืบหน้าต่อคดีแล้วก็ตาม แต่ดูเหมือนว่าความคืบหน้าที่เกิดขึ้นนั้นยังน้อยเกินไปสำหรับคดีที่ถือว่ามีความสำคัญทางด้านสิทธิมนุษยชนของไทย และขณะนี้ รัฐมนตรีฯ กำลังถูกตรวจสอบจากสาธารณะ AHRC จึงขอให้ท่านได้ส่งจดหมายไปยังรัฐบาลไทยอีก เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลติดตามคดีนี้ให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อสืบทอดตัวนายสมชายให้ได้ รัฐบาลควรที่จะทำความประจารงให้เกิดขึ้นด้วยว่าเกิดอะไรขึ้นกับเขา และทำการดำเนินคดีกับผู้รับผิดชอบต่อการหายตัวไปของเขา

แผนภารณ์ AHRC-PL-13-2005

รัฐบาลไทยถูกดำเนินเรื่องการคลื่นลายคดีการหายตัวไปของทนายความนักสิทธิมนุษยชนไทย

(ยื่นงก 24 กุมภาพันธ์ 2548) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย (AHRC) ได้ดำเนินรัฐบาลไทยที่ไม่สามารถคลื่นลายกรณีการหายตัวไปของทนายความนักสิทธิมนุษยชน นายสมชาย นีลส์เพจิต

ในจดหมาย Basil Fernando ประธานบริหารของหน่วยงานระหว่างประเทศน่วงงานนี้ ได้ระบุถึงการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมของไทย นายพงศ์เทพ เทพกาญจน์ ได้เคยให้คำมั่นว่าจะสร้างความประจารงต่อกรณีการหายตัวไปของทนายสมชาย ตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2547

“AHRC ผิดหวังเป็นอย่างมากต่อการที่ท่านได้เคยให้คำมั่นไว้ในจดหมายลงวันที่ 5 สิงหาคม 2547 ว่า ได้พยายามทุกวิถีทางที่จะคลื่นลายคดีทนายสมชาย และจะจัดการทางกฎหมายกับผู้ที่รับผิดชอบต่อเรื่องดังกล่าว แต่จนปัจจุบันเป็นเวลาเกือบปีแล้ว ชะตากรรมของเขาก็ยังไม่มีใครได้รับรู้” Basil กล่าว

AHRC ได้ระบุว่า ดูเหมือนว่าผู้มีอำนาจในรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงได้ให้การปกป้องเจ้าหน้าที่ทั้งห้านาย เพราะพวกเขารู้ได้รับคำสั่งจากเจ้าหน้าที่ระดับสูง ให้ทำเรื่องนี้

Basil ได้ขึ้นไปที่ถ้อยແผลงก่อนหน้านี้ของรัฐมนตรียุติธรรม ที่มีใจความว่า “คณะกรรมการเฉพาะกิจ ภายใต้กรมสอบสวนคดีพิเศษ...ได้ถูกก่อตั้งขึ้นเพื่อ....ดำเนินงานในคดีนี้” และยังระบุด้วยว่าการทำงาน “มีความคืบหน้ามาก”

“มาถึงขณะนี้ได้รับรู้แล้วว่า ถ้อยແผลงดังกล่าวนั้นไม่เป็นจริง ไม่ได้มีการตั้งคณะกรรมการ ขึ้นที่จริง ความคืบหน้าของงานยังไม่มีเสียด้วยซ้ำไป” Basil กล่าว

AHRC ยังได้ระบุด้วยว่า นางอังคณา วงศ์ราษฎร์ ภรรยาของทนาย



สมชาย ได้พยายามให้คดีเข้าไปอยู่ในกรมสอบสวนคดีพิเศษ แต่ก็ยังไม่ได้รับคำตอบแต่อย่างใด

“เป็นที่น่าเสียดาย ที่ขณะนี้ AHRC ได้ข้อสรุปแล้วว่า คำกล่าวของท่านรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 5 สิงหาคม นั้น ไม่ได้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง เป็นแต่เพียงการเบี่ยงเบนความสนใจของผู้ที่ต้องการทราบว่าเกิดอะไรขึ้นกับนายสมชาย” Basil กล่าวเพิ่มเติม

นอกจากนี้ เขายังได้เรียกร้องให้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ชี้อุปกรณ์ได้กระทำการบุกรุก เสนอตัวเข้ามาสานต่อคดีนี้ ในการประชุมที่จะมีถึงในวันที่ 25 กุมภาพันธ์

“แม้ว่า ขณะนี้เราจะสูญเสียความเชื่อมั่นต่อรัฐมนตรีของท่าน ต่อการคุ้มครองคดีนี้ แต่เราเกิดมีความหวังว่าการสอบสวนคดีพิเศษจะไม่ทำให้เราผิดหวัง โดยขอให้กรมฯ เข้าไปดูแลคดีนี้ดังที่เคยได้แฉลงเอาไว้”

“ในฐานะที่นายสมชายได้แสดงบทบาทเป็นผู้ปกป้องเหยื่อของการลักทรัพย์ในภาคใต้ของไทย รวมกับการที่เขาเป็นนายความนักสิทธิมนุษยชน ที่ได้รับความเคารพนับถืออย่างสูง ดังนั้น หากคดีนี้สามารถคลี่คลายได้ก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยลดความตึงเครียดในภาคใต้ลงได้บ้าง” Basil แสดง朤朤肯ะ

แต่หากผู้เกี่ยวข้องต่อการหายตัวไปของนายสมชายสามารถยืนยันว่า ได้ “นับหมาดีสิ่งเป็นข้อแนะนำของหน่วยงานรัฐอิกรั้งหนึ่ง ที่สามารถจะเมิดสิทธิมนุษยชนได้อย่างรุนแรง โดยไม่ต้องรับผิดชอบแต่อย่างใด”

“ดังนั้น คดีนี้เป็นคดีที่ระบบยุติธรรมของไทยต้องทำให้ดีที่สุด” Basil กล่าวเพิ่ม

AHRC ยังได้แสดงความเสียใจต่อระบบยุติธรรมไทยที่ไม่ใส่ใจกับบัญชาการทรมานผู้ต้องหาโดยเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศไทย รวมทั้งบัญชาการเสียชีวิตหมูที่ตากใบ จ.นราธิวาส ช่วงปลายเดือนตุลาคม 2547

“ผิดหวังเป็นอย่างมาก ทั้งๆ ที่ รัฐได้เคยใช้สำนวนโวหารอันสวยงามว่าจะแก้ปัญหาเรื่องการเมิดสิทธิในระหว่างการลูกค้าบุคคลตัวโดยเจ้าหน้าที่แต่ผลยังไม่เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทั้งในระดับนโยบาย ระดับกฎหมาย หรือในระดับพื้นที่ แต่อย่างใด” Basil กล่าวเพิ่ม

AHRC ได้พยายามอยู่ตลอดเวลา ให้รัฐบาลไทยลงนามในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องการต่อต้านการทรมาน และสร้างกฎหมายภายในประเทศที่สอดคล้องกันมา เพื่อรับมือกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยนี้

และขณะนี้ ศูนย์ข้อมูลทางกฎหมายแห่งอาเซียน (ALRC) ซึ่งเป็นองค์กรพื้นอิงกับ AHRC กำลังเตรียมจัดทำรายงานด้านสิทธิมนุษยชนของไทย เพื่อเสนอให้กับคณะกรรมการอธิการด้านสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ

คณะกรรมการอธิการนี้จะพิจารณาคำร้องที่มีต่อประเทศไทย ตามประมวลกติกาว่าด้วยประเทศไทย ว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ในเดือนกรกฎาคม 2548 นี้

คณะกรรมการอธิการสิทธิมนุษยชนแห่งอาเซียน (AHRC)



ภาคผนวก

ตัวอย่างจดหมายที่ AHRC ร่างให้แก่ผู้อ่าน เพื่อให้ส่งเป็นจดหมาย โทรสาร หรืออีเมลไปยังบุคคลหรือน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

เรื่อง รัฐบาลไทยควรร่วมดำเนินการอย่างรวดเร็วในการตามหนาแน่นี้ นีลัสเพจิตรา ผู้/ผู้จัดที่จัดทำเอกสารนี้เพื่อแสดงความไม่พึงพอใจต่อความล่าช้าในการดำเนินคดีการหายตัวไปของนายความนักสิทธิมนุษยชน นายสมชาย นีลัสเพจิตรา

ผู้/ผู้จัดที่จัดทำเอกสารนี้เพื่อแสดงความไม่พึงพอใจต่อความล่าช้าในการดำเนินคดีการหายตัวไปของนายความนักสิทธิมนุษยชน นายสมชาย นีลัสเพจิตรา ซึ่งหายตัวไปตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 2547 คดีนี้ไม่ได้ถูกดำเนินการมาเป็นระยะเวลา 6 เดือนแล้ว อันเนื่องมาจากกรณีไม่ปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานรัฐไทย

ทั้ง ๆ ที่สำนักงานของท่านได้แสดงความมั่นใจแล้วว่าคดีดังกล่าวได้รับการคุ้มครองภายใต้กฎหมายสิ่งส่วนตนและพิเศษ และแจ้งว่าหน่วยงานดังกล่าวได้มีความคืบหน้าอย่างมากในการดำเนินการ แต่ไม่มีหลักฐานใด ๆ ที่บ่งบอกถึงความคืบหน้าทั้งจากหน่วยงานของท่านหรือจากหน่วยงานรัฐอื่น ๆ ตามที่ท่านได้แจ้งมา เเละ ความล้มเหลวจากการไม่สามารถตามหานายสมชาย ทำให้ไม่สามารถแจ้งข้อหาที่เหมาะสมกับเจ้าหน้าที่ตำรวจท่านนาย ซึ่งในอันที่จริงสมควรจะได้รับข้อหา การหน่วงเหนี่ยวยังกันขึ้นหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตาย ซึ่งข้อกล่าวหาไม่มีหลักฐานที่สูงกว่าข้อกล่าวหาเดิมที่พิพากษาได้รับ

ผู้/ผู้จัด ขอเรียกร้องอย่างจริงจังให้รัฐบาลไทยดึงตัวนี้ไปยังหน่วยงานอิสระเพื่อทำการสอบสวนอย่างละเอียดต่อการหายตัวไปของนายความสมชาย รัฐบาลไทย ต้องแสดงความรับผิดชอบและต้องเร่งดำเนินการอย่างรวดเร็วในการเสาะหาว่า นายสมชายอยู่ที่ใด

ผู้/ผู้จัด เรียกร้องให้รัฐบาลไทยดำเนินการให้มีการสร้างข้อกฎหมายที่ห้ามไม่ให้มีการหายตัวไป การบังคับให้หายตัวไปเป็นอาชญากรรมอันร้ายแรง ที่ถูกประณามจากสังคมอย่าง การที่ประเทศไทยไม่สามารถสร้างกฎหมายนี้ขึ้นมาได้ หมายความว่าผู้ที่รับผิดชอบต่อการบังคับให้หายตัวไปและผู้ที่บังคับที่มีต่อผู้ที่หายตัวไปนั้นโดยนิวลดากาอาชญากรรมที่ตนเองได้กระทำ

ขอแสดงความนับถือ

ลงชื่อ.....

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการปกป้องนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน
(Thai Working Group on Human Rights Defenders)

เป็นภาคีความร่วมมือขององค์กรสิทธิมนุษยชนและองค์กรประชาธิปไตย เพื่อร่วมทำงานคุ้มครองและปกป้องนักต่อสู้ เพื่อสิทธิมนุษยชนในไทย ตลอดจนติดตามตรวจสอบการสังหารแก่น้ำข้าวบ้าน การฆ่ามุ่งคุกคาม ประชาชนในพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งการดำเนินคดีต่อนักต่อสู้เพื่อสิทธิมนุษยชน

409 ช.โรมิตสุข ถ.พระราษฎร์บำเพ็ญ หัวยงขาว
กรุงเทพฯ 10320 Tel./Fax. 02-691-0820
E-mail : hrdth@hotmail.com

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งเอเชีย
(Asian Human Rights Commission-AHRC)
เป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนระดับเอเชีย
มีสำนักงานอยู่ที่香港



19/F., Go-Up Commercial Building,
998 Canton Road, Mongkok, Kowloon, Hong Kong
Tel: +(852) 2698-6339 Fax: +(852) 2698-6367
<http://www.ahrchk.net>
เว็บไซต์ภาษาไทย <http://thailand.ahrchk.net>